

Historia

Ähtärinjärven historia on varsin mielenkiintoinen. Järvi on alunperin ollut Ähtävänjoen latvajärvi, jonka vedet virtasivat kohti Lappajärveä ja edelleen Perämereen. Uudet tutkimukset ovat siten osoittaneet todeksi vanhan käsityksen, jonka mukaan Ähtärinjärven pohjoispäässä oleva osittain umpeenkasvanut Poikkijoen uoma on Ähtärinjärven vanha lasku-uoma, jonka kautta Ähtärinjärvi laski Pohjanlahteen siitä alkaen, kun järviällä kuroutui Itämerestä noin 9900 vuotta sitten. Alkuvaiheessa järviketjun eteläiset osat, Välivesi ja Hankavesi, olivat erillisinä altaina ja laskivat kumpikin oman laskujokensa kautta varsinaiseen Ähtärinjärveen. Maankallistumisesta aiheuttavan transgression vaikutuksesta Välivesi yhtyi Ähtärinjärveen noin 6900 vuotta sitten ja Hankavesi noin 6000 vuotta sitten. Merkinä altaiden välisestä aiemmasta jokiyhteydestä ovat niitä nykyisin yhdistävät jokea muistuttavat kapeat salmet altaiden välillä.

Epätasaisen maankohoamisen seurauksena uusi lasku-uoma, Inhanjoki, puhkesi Hankaveden eteläosaan noin 3200 vuotta sitten, jolloin koko Ähtärin järviketju muuttui bifurkatiiviseksi. Bifurkaatio loppui vasta noin 1500 vuotta sitten, kun Poikkijoen vanha uoma kuivui. Poikkijoki oli siten Ähtärinjärven lasku-uomana kaikkiaan noin 8400 vuoden ajan, mikä osaltaan selittää uoman syvyyden ja selväpiirteisyyden. Tämän seurauksena Ähtärinjärven pinta laski ja järvi lyheni pohjoispäästään ja vedet lähtivät virtaamaan kohti Perännettä ja muita Kokemäenjoen latvajärviä. Ähtävänjoen ja Kokemäenjoen välinen vedenjakaja siirtyi Lehtimäelle Livonlähteen alueelle.

Ähtärinjärven vedet kuitenkin virtasivat myöhemminkin pohjoista reittiä pitkin varsinkin tulva-aikoina. Maastossa voi edelleen havaita Ähtärinjärven ja Ähtävänjoen yhdysreitit. Livonlähteeltä vedet laskevat sekä etelään että pohjoiseen. Etelään laskevat vedet kulkevat Poikkijokea pitkin, Ruokosen kautta Ähtärinjärveen. Poikkijoki on lähes umpeenkasvanut joki, jossa avovettä on enää paikoin. Pohjoiseen lähtevät vedet kuuluvat Ähtävänjoen vesistöön ja laskevat Latojokea pitkin, joka yhtyy Vähä- ja Iso-Räyngistä tulevaan laskujokeen ja muuttuu Levijoksi. Livonlähteen länsipuoliset vedet (mm. Kätjänjärvi) kuuluvat Lapuanjoen vesistöön.

Ähtärinjärvi on alueensa merkittävin vesistö ja Ähtärinreitin latvavesistö. Se sijoittuu kolmen kunnan: Ähtärin, Lehtimäen ja Soinin alueelle. Järven uskotaan saaneen nimensä Ähtävänjoen mukaan ja Ähtärin kaupunki puolestaan on saanut nimensä Ähtärinjärven mukaan.

Ähtärinjärven pinta-ala on 45 km² ja sen valuma-alueen kokonaispinta-ala on 480 km², josta lähivaluma-alueen osuus on 170,5 km². Järvisyysprosentti on koko valuma-alueella 10 % ja lähivaluma-alueella 24,5 %. Syvimmillään Ähtärinjärvi on 28 metriä, keskisyvyyden ollessa 6,1 metriä. Järvi on pitkä ja kapea ja sen leveys vaihtelee 1-3 km ja kokonaispituus on 28 km. Veden teoreettinen viipymä järvessä on 1,8 vuotta.